

Datum van : 24/11/2025
inontvangstneming

Zaak C-625/25 [Prudniez]ⁱ

Verzoek om prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

23 september 2025

Verwijzende rechter:

Cour de cassation (Frankrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

16 september 2025

Verzoekende partij:

NV

[OMISSIS] ARREST VAN DE COUR DE CASSATION, CHAMBRE CRIMINELLE (Hof van Cassatie, hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, strafkamer, Frankrijk),

[OMISSIS] NV heeft hogere voorziening ingesteld tegen het arrest van de chambre de l’instruction van de cour d’appel de Paris, (onderzoekskamer van de rechter in tweede aanleg Parijs, Frankrijk), [OMISSIS] van 18 juni 2024, die [uitspraak heeft gedaan] op zijn verzoek tot nietigverklaring van processtukken.

[OMISSIS].

Feiten en procesverloop

- 1 [OMISSIS]
- 2 Op 23 februari 2024 heeft NV bij de onderzoekskamer een verzoek tot nietigverklaring ingediend van documenten uit een onderzoeksprocedure waarin hij niet betrokken was. Deze procedure was met name ingesteld wegens het vormen van een criminele organisatie, witwassen, het verlenen van

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

cryptologiediensten [OMISSIS] en het invoeren van een cryptologiemiddel zonder voorafgaande aangifte.

- 3 NV verklaarde dat er bij een Duitse rechtbank, [OMISSIS], een strafzaak tegen hem liep wegens drugshandel en deelname aan een criminele organisatie, waarbij de procesfase op 17 oktober 2023 was geopend.
- 4 Volgens zijn verklaringen was de strafrechtelijke vervolging gedeeltelijk gebaseerd op informatie die was verkregen van [OMISSIS], het toezicht op drie „Sky Ecc”-accounts nadat de Franse autoriteiten op 12 augustus 2022, in reactie op een Europees onderzoeksbevel (hierna: „EOB”) van de Duitse autoriteiten van 26 juli, bewijsmateriaal hadden overgelegd dat afkomstig was uit de bovengenoemde onderzoeksprocedure, dat in Frankrijk was verzameld tijdens een door de Franse gerechtelijke autoriteiten uitgevoerd onderzoek.

Toetsing van het middel

Middel tot cassatie

- 5 Met het middel wordt het bestreden arrest aangevochten voor zover het verzoek tot nietigverklaring dat aan de onderzoekskamer was gericht, niet-ontvankelijk is verklaard. Daarbij wordt het volgende aangevoerd:

„1. Wanneer de uitvaardigende autoriteit door middel van een EOB de toezending wenst te verkrijgen van bewijsmateriaal dat reeds in het bezit is van de bevoegde autoriteiten van de uitvoerende staat, is de eerstgenoemde autoriteit niet bevoegd om de rechtmatigheid te toetsen van de afzonderlijke procedure volgens welke de uitvoerende staat het bewijsmateriaal heeft verzameld waarvan zij de toezending vraagt; de tegen NV verzamelde documenten zijn aan de Duitse autoriteiten toegezonden na het door hen op 26 juli 2022 gevraagde EOB; door te oordelen dat verzoeker niet bevoegd is om de Franse rechter te verzoeken om de rechtmatigheid van het verzamelen van het tegen hem gebruikte bewijsmateriaal te toetsen [hoewel] dit bewijsmateriaal [niet] door de Duitse rechter kan worden getoetst, heeft de rechter in tweede aanleg de artikelen 6 en 14 van richtlijn 2014/41/EU van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende het Europees onderzoeksbevel in strafzaken [OMISSIS] en artikel 964-41 van het Wetboek van Strafvordering geschonden.

2. Eenieder heeft recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat bij wet is ingesteld [OMISSIS]; verzoeker tot nietigverklaring heeft het recht middelen aan te voeren ontleend aan de onrechtmatigheid van handelingen die zijn verricht in andere procedures waarin hij geen partij was en in de tegen hem ingestelde procedure zijn ingebracht, indien hij aanvoert dat de ingebrachte stukken vermoedelijk op onrechtmatige wijze zijn verkregen; door te oordelen dat verzoeker „geen verdachte of civiele partij is in de onderzoeksprocedure

P20342000697, en dus geen partij is in de zin van artikel 173 [van het Wetboek van Strafvordering], en evenmin een bijgestane getuige is”, [terwijl] verzoeker heeft aangevoerd dat de door hem als onrechtmatig aangemerkte stukken in de tegen hem in Duitsland gevoerde procedure waren ingebracht zonder dat hij deze voor de Duitse rechter had kunnen betwisten, heeft de rechter in tweede aanleg de artikelen 6 en 13 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden geschonden.

3. Om te bepalen of verzoek bevoegd is om een beroep tot nietigverklaring in te stellen, moet de onderzoekskamer nagaan of de wezenlijke vormvoorschrift die bij niet-naleving tot nietigheid leidt, waarvan de schending wordt aangevoerd, ertoe strekt een recht of belang van verzoekster te beschermen; de rechter in tweede aanleg heeft de artikelen 171 en 802 van het Wetboek van Strafvordering geschonden, door enkel op te merken dat verzoeker „geen verdachte of civiele partij is in de onderzoeksprocedure P20342000697, en dus geen partij is in de zin van voormeld artikel 173, en evenmin een bijgestane getuige is”, en daaruit heeft afgeleid dat zijn beroep niet-ontvankelijk was, zonder te onderzoeken of de wezenlijke vormvoorschrift die bij niet-naleving tot nietigheid leidt, waarvan de schending werd aangevoerd, ertoe strekt een recht of belang van verzoeker te beschermen.

4. Eenieder wiens vrijheid hem wordt ontnomen, heeft het recht zich tot de rechter te wenden teneinde te verzoeken om een uitspraak over de rechtmatigheid van zijn detentie; de toetsing van de rechtmatigheid van bewijsmateriaal hangt nauw samen met die van detentie, aangezien aan niemand zijn vrijheid mag worden ontnomen tenzij er met name aannemelijke gronden zijn om te vermoeden dat de persoon een strafbaar feit heeft gepleegd; indien iemand in het buitenland zijn vrijheid wordt ontnomen op basis van documenten uit een Franse procedure, en niet het recht heeft om de rechtmatigheid ervan te betwisten voor de buitenlandse rechter, moet deze persoon wel het recht hebben om deze documenten voor de Franse rechter te betwisten; anders zou hem elke toegang tot een rechter worden ontnomen; door te oordelen dat verzoeker „geen verdachte of civiele partij is in de onderzoeksprocedure P20342000697, en dus geen partij is in de zin van voornoemd artikel 173, en evenmin een bijgestane getuige is”, [terwijl] verzoeker heeft aangevoerd dat hij sinds 27 oktober 2022 in voorlopige hechtenis wordt gehouden zonder dat hij voor de Duitse rechter de handelingen kan aanvechten die in de tegen hem in Duitsland gevoerde procedure waren ingebracht, heeft de rechter in tweede aanleg artikel 5, lid 4, van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden geschonden.”

Antwoord van het Hof van Cassatie

- 6 [OMISSIS]
- 7 [OMISSIS]
- 8 [OMISSIS]

- 9 [OMISSIS]
- 10 Richtlijn 2014/41/EU van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende het Europees onderzoeksbevel in strafzaken bevat onder meer bepaalde regels die moeten waarborgen dat de verenigbaarheid van de daarin voorziene maatregelen met het Unierecht doeltreffend wordt gecontroleerd en dat het recht op een voorziening in rechte van de personen op wie die maatregelen van toepassing zijn, wordt gewaarborgd.
- 11 Het Hof van Justitie van de Europese Unie (arrest van 30 april 2024, M.N. (EncroChat), C-670/22, EU:C:2024:372), waaraan verschillende prejudiciële vragen waren voorgelegd in een procedure die is ingeleid in soortgelijke omstandigheden als in de onderhavige zaak, heeft onder meer als volgt geoordeeld.
- 12 Ten eerste heeft het Hof eraan herinnerd dat „het EOB een instrument is dat onder de in artikel 82, lid 1, VWEU bedoelde justitiële samenwerking in strafzaken valt, die berust op het beginsel van wederzijdse erkenning van rechterlijke uitspraken en beslissingen. Dit beginsel, dat de hoeksteen van de justitiële samenwerking in strafzaken vormt, berust op zijn beurt op het beginsel van wederzijds vertrouwen en het weerlegbaar vermoeden dat de andere lidstaten het Unierecht en in het bijzonder de grondrechten naleven” (punt 99).
- 13 Het Hof leidt hieruit af dat „het de autoriteit van de uitvaardigende staat, wanneer zij door middel van een EOB de overdracht wenst te verkrijgen van bewijsmateriaal dat reeds in het bezit is van de bevoegde autoriteiten van de uitvoerende staat, niet is toegestaan de rechtmatigheid te controleren van de afzonderlijke procedure waarbij de uitvoerende lidstaat het bewijsmateriaal heeft vergaard waarvan zij om overdracht verzoekt” (punt 100).
- 14 Ten tweede heeft het Hof „benadrukt dat richtlijn 2014/41 een rechterlijke toetsing waarborgt van de naleving van de grondrechten van de betrokkenen” (punt 101). Om te beginnen staat het krachtens artikel 14, lid 1, van die richtlijn immers aan de bevoegde rechter van de uitvaardigende staat „om te toetsen of is voldaan aan de voorwaarden voor het uitvaardigen van een EOB” (punt 102), zodat „indien de overdracht van bewijsmateriaal dat reeds in het bezit is van de bevoegde autoriteiten van een andere lidstaat onevenredig lijkt te zijn ten opzichte van het doel van de strafrechtelijke procedure die tegen de betrokkene in de uitvaardigende staat is gestart, bijvoorbeeld wegens de ernst van de inbreuk op diens grondrechten, of indien deze overdracht in strijd met de wettelijke regeling die van toepassing is op een soortgelijke binnenlandse procedure lijkt te zijn gelast, zou de rechter van de uitvaardigende staat bij wie het beroep tegen het EOB ter fine van de overdracht aanhangig is gemaakt, daaraan dus de nodige uit het nationale recht voortvloeiende consequenties moeten verbinden” (punt 103).
- 15 Bovendien moet een rechterlijke instantie van de uitvaardigende staat, overeenkomstig artikel 14, lid 7, van deze richtlijn, „wanneer zij van oordeel is dat

een partij niet in de gelegenheid is om doeltreffend commentaar te leveren op bewijsmateriaal dat een doorslaggevende invloed kan hebben op de beoordeling van de feiten, [vaststellen dat het recht op een eerlijk proces hierdoor wordt geschonden en] dat bewijsmateriaal uitsluiten om [die] schending te voorkomen” (punt 105).

- 16 Hoewel dit arrest de reikwijdte van de rechterlijke toetsing in de uitvaardigende staat verduidelijkt, doet het geen uitspraak over de rechtsmiddelen die in de uitvoerende staat toepasselijk zijn op grond van artikel 14, lid 1, van deze richtlijn, dat bepaalt dat de lidstaten erop toezien dat op de in het EOB aangegeven onderzoeksmaatregelen rechtsmiddelen toepasselijk zijn die gelijkwaardig zijn met die welke in een vergelijkbare binnenlandse zaak mogelijk zijn.
- 17 Het bovengenoemde artikel 14, lid 1, is bij beschikking nr. 2016-1636 van 1 december 2016 omgezet in Frans recht, waarbij met name artikel 694-41 van het Wetboek van Strafvordering is ingevoerd, waarvan lid 1 luidt: „Indien maatregelen die krachtens een Europees onderzoeksbevel op het nationale grondgebied ten uitvoer worden gelegd, zouden kunnen worden betwist, indien zij in het kader van een nationale procedure ten uitvoer werden gelegd, door middel van een verzoek tot nietigverklaring of een ander rechtsmiddel overeenkomstig de bepalingen van dit wetboek, kunnen deze rechtsmiddelen onder dezelfde voorwaarden en volgens dezelfde procedures door de betrokkenen tegen deze maatregelen worden ingesteld. Deze personen worden, voor zover dit in dit wetboek is bepaald, ervan in kennis gesteld dat zij deze rechtsmiddelen kunnen instellen”.
- 18 Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (beslissing van 24 september 2024, A.L. tegen Frankrijk en E.J. tegen Frankrijk, nr. 44715/20 en 47930/21) behandelde het beroep van Britse onderdanen die in het Verenigd Koninkrijk werden vervolgd, met name op basis van bewijsmateriaal dat was verkregen uit gegevens die door de Franse autoriteiten waren verzameld, overeenkomstig de nationale wetgeving en met het oog op vervolging in Frankrijk en dat aan de Britse autoriteiten was doorgegeven ter uitvoering van een EOB. Zij stelden met name dat zij geen procesbevoegdheid hadden om op te komen tegen de besluiten waarmee de litigieuze verzameling van bewijzen in het kader van een Franse strafprocedure, waarbij zij niet betrokken waren, was gelast.
- 19 Het EHRM oordeelde dat het beroep niet-ontvankelijk was op grond van het feit dat de nationale rechtsmiddelen niet waren uitgeput, aangezien de Franse regering voldoende had aangetoond dat artikel 694-41 van het Wetboek van Strafvordering verzoekers in staat stelt zich te beroepen op de procedurele rechten die hun in een zuiver nationale situatie als beschuldigde persoon toekomen, met name op basis van bewijs uit de nationale procedure waaraan zij niet hebben deelgenomen, zodat deze bepaling in overeenstemming lijkt te zijn met de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, volgens welke de lidstaten in het kader van de procedure tot uitvaardiging en tenuitvoerlegging van een EOB verplicht zijn het in

artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie neergelegde recht op een doeltreffende voorziening in rechte te waarborgen.

- 20 Volgens vaste rechtspraak heeft een verdachte immers het recht om aan te voeren dat bewijsmateriaal uit een afzonderlijke procedure, waarin hij een derde partij is, dat is opgenomen in de procedure die tot zijn vervolging heeft geleid, op onrechtmatige wijze is verkregen, en kan hij de nietigverklaring van dat bewijsmateriaal vorderen door de onwettigheid aan te voeren van de handelingen die zijn verricht in het kader van de procedure waarvan het bewijsmateriaal afkomstig is ([OMISSIS]).
- 21 Op de datum van het arrest van het EHRM had het Hof van Cassatie zich weliswaar nog niet uitgesproken over de voorwaarden voor het instellen van het in artikel 694-41 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde rechtsmiddel of over de reikwijdte daarvan, maar uit de bewoordingen van deze bepaling blijkt dat het daarin voorziene rechtsmiddel alleen geldt voor „maatregelen die ter uitvoering van een EOB op het nationale grondgebied ten uitvoer worden gelegd”.
- 22 Hieruit volgt dat deze bepaling, wanneer het EOB betrekking heeft op de overdracht van bewijsmateriaal dat reeds in het bezit is van de Franse autoriteiten, elk rechtsmiddel uitsluit waarmee de noodzaak en de rechtmatigheid van dit bewijsmateriaal wordt betwist.
- 23 Overigens gaat de hierboven aangehaalde rechtspraak uit van de omstandigheid dat de betrokkene zijn rechtsmiddel alleen kan uitoefenen in de procedure waarin hij wordt beschuldigd, in het licht waarvan de aangezochte rechter zijn belang en procesbevoegdheid beoordeelt alsmede het bestaan van een nadeel voor hem in geval van een onregelmatigheid, zoals vereist door het Hof van Cassatie ([OMISSIS]). De rechter kan deze toetsing niet uitvoeren wanneer de procedure waarin de persoon wordt vervolgd, in een andere staat wordt gevoerd.
- 24 De onderhavige hogere voorziening betreft de ontvankelijkheid van het door NV bij de onderzoekskamer ingediende verzoek tot nietigverklaring van documenten van een onderzoek waarbij hij niet betrokken was, voor zover hij stelt dat tegen hem een strafprocedure aanhangig is bij een Duitse rechtbank, die gedeeltelijk is gebaseerd op bewijsmateriaal van datzelfde onderzoek dat in het bezit was van de Franse autoriteiten en op grond van een EOB van deze autoriteiten aan de Duitse autoriteiten is overgedragen.
- 25 Verzoeker vordert geen nietigverklaring van maatregelen die in eigen land ten uitvoer zijn gelegd op grond van een EOB in de zin van artikel 694-41 van het Wetboek van Strafvordering, maar van „interceptie- en [verzamel]maatregelen” die voorafgaand aan en onafhankelijk van een EOB door de Franse autoriteiten zijn genomen op grond van het nationale recht en met het oog op vervolging in Frankrijk
- 26 Hieruit volgt dat het door verzoeker ingediende verzoek tot nietigverklaring niet binnen de werkingssfeer van deze tekst valt.

- 27 De vraag rijst dus of artikel 694-41 van het Wetboek van Strafvordering in overeenstemming is met artikel 14, lid 1, van voornoemde richtlijn en met de bepalingen van het Handvest van de grondrechten, en wel om de volgende redenen.
- 28 Aangezien de procedure voor de tenuitvoerlegging van een EOB wordt geregeld door voornoemde richtlijn 2014/41, vloeit zij om te beginnen voort uit een tenuitvoerlegging van het Unierecht in de zin van artikel 51, lid 1, van voornoemd Handvest, en [valt] zij onder artikel 47 daarvan, waarvan het eerste lid bepaalt dat eenieder wiens door het Unierecht gewaarborgde rechten en vrijheden zijn geschonden, recht heeft op een doeltreffende voorziening in rechte, onder de in datzelfde artikel gestelde voorwaarden.
- 29 Hoewel de onderzoeksmaatregelen die hebben geleid tot het verzamelen van het door de uitvaardigende staat gevraagde bewijsmateriaal op zich niet zijn genomen ter uitvoering van het Unierecht in de zin van artikel 51, lid 1, van het Handvest, aangezien zij door de Franse autoriteiten buiten enig EOB om zijn genomen, rijst voorts de vraag of de belanghebbende op wie het bewijsmateriaal betrekking heeft, juist omdat dit ter uitvoering van een dergelijk besluit wordt overgelegd, in de uitvoerende staat over passende rechtsmiddelen moet beschikken om de rechtmatigheid en de noodzakelijkheid ervan te kunnen betwisten,
- 30 Bijgevolg moet een prejudiciële vraag worden gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.
- 31 De gevraagde uitlegging kan belangrijke gevolgen hebben voor zowel de andere beroepen tot nietigverklaring die op dezelfde grond bij de Franse rechterlijke instanties zijn ingesteld als de talrijke vervolgingen die in verschillende lidstaten van de Europese Unie worden gevoerd, in het kader waarvan personen worden vastgehouden, welke vervolging met name is gebaseerd op de overdracht door middel van een EOB van bewijsmateriaal dat vergelijkbaar is met het bewijsmateriaal dat door verzoeker in de onderhavige hogere voorziening wordt betwist en die alle zijn voortgekomen uit dezelfde „SkyEcc”-procedure.
- 32 Derhalve moet worden verzocht om een behandeling volgens de versnelde procedure zoals bedoeld in artikel 23 bis van het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Unie en in de artikelen 105 en volgende van het Reglement voor de procesvoering van het Hof.

OM DEZE REDENEN,

wordt de volgende prejudiciële vraag voorgelegd aan het Hof van Justitie van de Europese Unie:

„Wanneer de autoriteiten van een staat van de Europese Unie (uitvaardigende staat) een Europees onderzoeksbevel niet hebben uitgevaardigd om een onderzoeksmaatregel uit te voeren, maar om bewijsmateriaal te verkrijgen dat

reeds in het bezit is van de autoriteiten van een andere staat van de Europese Unie (de uitvoerende staat):

- 1) Moet artikel 14, lid 1, van richtlijn 2014/41/EU van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende het Europees onderzoeksbevel in strafzaken, gelezen in samenhang met artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, dan aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een regeling van een uitvoerende staat die er niet in voorziet dat de persoon tegen wie in de uitvaardigende staat het door het Europees onderzoeksbevel verkregen bewijs wordt ingeroepen, in de uitvoerende staat over een rechtsmiddel beschikt waarmee hij de rechtmatigheid en de noodzaak ervan kan betwisten?
- 2) Vereist het beginsel van gelijkwaardigheid van rechtsmiddelen, zoals neergelegd in artikel 14, lid 1, van voornoemde richtlijn, dat in de uitvoerende staat aan de persoon die in de uitvaardigende staat op basis van het aldus verkregen bewijsmateriaal wordt vervolgd, een rechtsmiddel wordt geboden dat gelijkwaardig is aan het in punt 20 [van het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing] bedoelde rechtsmiddel, ondanks de in punt 23 [ervan] genoemde beletsels?”

[OMISSIS].